

Ἄρματοδρομία (Μουσείον Βατικανῶν)

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ

Ἐπὶ Φιλίππου ἡ Μακεδονία ἔλαβεν ἕκτασιν μεγάλην, ἡ δὲ ἀρχαιοτέρα Μακεδονία ἦτο πολὺ μικροτέρα. Ἡ ἀρχαία μικρὰ αὕτη Μακεδονία δὲν ἔφθανεν, ὡς βραδύτερον, μέχρι τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, ἀλλὰ περιορίζετο εἰς τὰς περὶ τὸν ἄνω Ἀλιάκμονα καὶ τὸν ἄνω Ἐριγῶνα χώρας, πρὸ τῆς συμβολῆς τοῦ Ἐριγῶνος μετὰ τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ διότι αἱ περὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν χῶραι αἱ κείμεναι ἀνωτέρω τοῦ σημείου ἐκείνου ἀνηκόν, ὡς φαίνεται, εἰς τὴν Παιονίαν, ἃν καὶ τὰ μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Παιονίας ὄρια οὐδέποτε ἀκριβῶς ὠρίσθησαν.

Καὶ οὗτος μὲν ἦτο ὁ πυρὴν τῆς Μακεδονίας, ἡ δὲ εὐρύτερα χώρα, εἰς ἣν μετεδόθη βραδύτερον τὸ ὄνομα ἐκεῖνο, καίτοι ὄρεινὴ οὖσα καὶ διατεταμένη ὑπὸ πολλῶν πλαγίων κλάδων τοῦ Σκάρδου ὄρους, περιλαμβάνει τρία μεσόγεια πεδία. Ἐκ τούτων τὸ βορειότατον εἶναι τὸ πεδῖον τὸ σήμερον καλούμενον Τέτοβο ἢ Καλκάνδερε, τὸ περὶ τὰς πηγὰς καὶ τὸν ἄνω ροῦν τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ. Ἐπειτα ἔρχεται τὸ πεδῖον τῶν Βιτωλίων, τὸ ὁποῖον συμπύπτει κατὰ μέγα μέρος μετὰ τῆς ἀρχαίας Πελαγονίας καὶ ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ὁ Ἐριγῶν ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀξιὸν ποταμόν, ἔτι δὲ κατωτέρω κεῖται τὸ μεγαλύτερον καὶ κυματοειδέστερον πεδῖον τῶν Γρεβενῶν καὶ τῆς Ἀνασελίτσας, τὸ περιλαμβάνον τὸν ἄνω Ἀλιάκμονα καὶ τὰ εἰς τοῦτον ἐκβάλλοντα ποτάμια. Τὸ τελευταῖον τοῦτο τμήμα χωρίζεται ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας δι' ὄρεινῆς σειρᾶς μακρᾶς μὲν ὀψωσούν, περιεχούσης ὁμως πολλὰς καὶ εὐκόλους παρόδους, ὥστε τὸ θεσσαλικὸν πεδῖον φαίνεται συνδεδεμένον οὕτως εἰπεῖν μὲ τὰ τρία προεκτεθέντα. Αἱ δὲ τέσσαρες αὗται λεκάναι, αἵτινες ἅπασαι κεῖνται πρὸς ἀνατολὰς τῆς μακρᾶς καὶ καθέτου ὄρεινῆς τοῦ Σκάρδου καὶ τοῦ Πίνδου σειρᾶς, ἔχουσι καὶ τοῦτο τὸ κοινόν, ὅτι ἅπασαι μὲν εἶναι πανταχόθεν ὑπὸ ὄρεων ὑψηλοτάτων περιπεφραγμέναι, ὧν ἕκαστον ἐν μόνον ἔχει ἀνοιγμα πρὸς ἐκροὴν τῶν ὑδάτων δι' ἐνὸς καὶ μόνου ποταμοῦ, Ἀξιοῦ, Ἐριγῶνος, Ἀλιάκμονος, Πηνειοῦ· ἅπασαι δέ, εἰ καὶ κεί-

